

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK UZAKTAN
ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETİCİLERİN MATERYAL KULLANIMI
VE TEKNOLOJİK ALT YAPIYA YÖNELİK TUTUM VE
GÖRÜŞLERİ**

**EDUCATORS' ATTITUDE AND PERSPECTIVES TOWARDS
THEIR USAGE OF MATERIALS AND THE
TECHNOLOGICAL INFRASTRUCTURE IN DISTANCE
EDUCATION OF TEACHING TURKISH AS A FOREIGN
LANGUAGE**

*Gül Banu DUMAN**
*Yalçın YURDAKUL***

Özet:

Küresel iletişim imkânlarının artması ile hızla gelişen uzaktan eğitim sistemi, COVID-19 küresel salgını sebebiyle daha da yaygınlaşmıştır. Yabancılara uzaktan eğitim yoluyla eş zamanlı (senkronize) Türkçe öğretimi gerek yurt içinde gerekse yurt dışında geniş bir coğrafyada sürdürülmektedir. Salgının aniden ortaya çıkması ile öğretmenler, gerekli hazırlıkları yapmadan uzaktan eğitime geçmek durumunda kalmışlardır. Başarılı bir uzaktan eğitim süreci teknolojik hazırlık, içerik hazırlığı ve pedagojik hazırlığın yeterli olmasına bağlıdır. Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan eğitimle öğretiminde öğretmenlerin materyal kullanımı ve teknolojik alt yapıya yönelik tutum ve görüşleri incelenmiştir. Açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket

* Doç. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Zonguldak / TÜRKİYE gulbanuduman@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6593-3587

** Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ankara / TÜRKİYE yalcinyurdakul@hotmail.com
ORCID:0000-0003-2614-9076

formu katılımcılara uygulanmış, elde edilen bulgular çalışmada değerlendirilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde materyal kullanımı ve alt yapıya bağlı sorunlar tespit edilerek sürecin iyileştirilmesine yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, uzaktan eğitim, materyal kullanımı, teknolojik alt yapı

Summary:

Distance education, rapidly developing with the developments in global communication advances, has become widespread due to Covid-19 pandemic. Teaching Turkish as a Foreign Language synchronously via distance education has been conducted across a wide geography both in and outside Turkey. With the sudden appearance of the pandemic, educators have had to switch into distance education without having sufficient preparations. A successful distance education period is solely possible with the sufficient technological, curricular, and pedagogical preparedness. In this study, educators' attitude and perspectives towards their usage of materials and the technological infrastructure in distance education of Teaching Turkish as a Foreign Language are being under examination. A questionnaire with open and closed ended questions is applied and the results are evaluated in the study. The problems regarding the usages of the materials and infrastructure are being identified and the solutions are offered to improve the period of distance education.

Keywords: teaching Turkish to foreigners, distance education, material use, technological infrastructure

Giriş:

Uzaktan eğitim sistemi, farklı gelişmişlik düzeyine sahip ülkelere farklı imkânlar sunar. İşman, ülkelerin eğitim planları ile ilgili “Gelişmemiş ülkeler için maliyet etkin çözümlere, gelişmekte olan ülkeler için kitle eğitimini sağlayan çözümlere, gelişmiş ülkeler için de yaşam boyu eğitim ihtiyacını sağlayacak ve eğitimin kalitesini arttıracak çözümlere ihtiyaç vardır.” (2011, s. 5) demektedir. Farklı yapıda farklı ihtiyaçlara sahip gelişmemiş, gelişmekte ve gelişmiş kategorisindeki ülkeler, bu ihtiyaçlarını karşılamak için uzaktan eğitime yönelmektedirler.

Uzaktan eğitim, geleneksel eğitimden sonra en yaygın olan eğitim uygulamasıyken COVID-19 küresel salgınında tıbbi zorunluluklardan dolayı geleneksel eğitimin önüne geçmiş, dünyanın

birçok ülkesi ile birlikte Türkiye’de de sağlık tedbirleri kapsamında zorunlu hâle getirilmiştir. Eğitimin birçok aşamasında olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi alanında da geleneksel eğitim bir kenara bırakılarak uzaktan eğitim yoluyla dil öğretimine geçilmiştir.

Sadece küresel çapta yaşanan COVID-19 salgınının yarattığı zorunlu şartlar sebebi ile değil, bunun yanında bilişim ve teknoloji alanında yaşanan teknolojik gelişmeler de uzaktan eğitimi bir ihtiyaca dönüştürmüştür. Geleneksel eğitim, teknoloji tabanlı uzaktan eğitime yerini bırakmaya başlamıştır. Zamanda ve mekânda esneklik tanınması, maliyeti düşürmesi gibi durumlar hem öğrencilerin hem de eğitim kurumlarının uzaktan eğitime yönelmelerine yol açan uzaktan eğitimin olumlu taraflarından bazılarıdır. Dünyanın dört bir tarafında dil öğrenmek isteyenlere mekân değiştirmeden öğrenme fırsatı sunan uzaktan eğitimin bu anlamda pratik ve ekonomik bir tarafı da vardır.

Çağımızın şartları gereği insanlar tek bir yabancı dille yetinmemekte, ikinci üçüncü yabancı dili öğrenme yoluna gitmektedirler. Türkiye’de yükseköğrenim görmek isteyenlerin sayılarının her geçen gün artması, Türk dizilerinin etkisi, yabancı gelinlerdeki artış, gelişen ticari ve ekonomik ilişkiler, Türkiye’nin tarih ve gönül bağı bulunan Afrika ve Asya’daki birçok ülkenin Türkiye’ye ve Türkçeye ilgilerinin olması Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısında hızlı bir artışı da beraberinde getirmektedir. Bütün bu gelişmeler en çok öğrenilen yabancı diller kategorisinde Türkçeyi de her geçen gün üst sıralara taşımaktadır.

1. Problem Durumu:

Dil öğretiminin nasıl olması gerektiği konusunda her dönemde farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bilişim teknolojilerinin ilerlemesi ve internetin yaygınlaşması gibi birtakım gelişmeler bilgisayar destekli dil öğretimini yirmi birinci yüzyılda popüler hale getirmiş, dünyanın dört bir tarafından dil öğrenmek isteyen öğrencilere uzaktan eğitim yoluyla buldukları coğrafyadan ayrılmadan dil öğrenme fırsatı sunulmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitimle dil öğretiminin çağın gelişmeleri ışığında popülerleşmesi sürerken, COVID-19 virüsünün yol açtığı küresel salgının ortaya çıkması, dünya genelinde dil eğitimlerinin büyük oranda uzaktan eğitim yoluyla yapılmasına sebep olmuştur.

11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü’nün (WHO) hastalığın küresel çapta salgın olduğunu ilan etmesinin ardından ülkeler

bu olgudan kurtulmak için birtakım tedbirler alma yoluna gitmişlerdir. Yayılma ve öldürücülüğü yüksek olan, daha ne kadar süreceği kestirilemeyen bu salgın için sağlık tedbirleri ve sağlık alt yapıları yetersiz kalmış, gelişmiş olarak nitelendirilen ülkelerde bile toplu ölümler yaşanmıştır. Sağlık alt yapılarının rahatlatılması ve toplu ölümlerin önüne geçilmesi için salgının yayılma hızının yavaşlatılması gerekmiştir. “Sosyal mesafenin korunması”, hastalığın yayılma hızının yavaşlatılması için en etkili yöntem olarak görülmüş, bu durum yüz yüze eğitim veren kurumlarının kapatılarak eğitimin uzaktan yapılmasını zorunlu kılmıştır. “Eğitim, 11 Şubat 2020 tarihinde ilk olarak Moğolistan’da, iki ay içerisinde de Türkiye dâhil olmak üzere 195 ülkede durdurulmuştur. Milyonları etkileyen bu durumu Türkiye ve başka ülkeler tek başına uzaktan eğitim sistemleri ile çözmeye çalışmışlardır.” (Can ve Köroğlu, 2020, s. 370)

12 Mart 2020’de Türkiye’de yüz yüze eğitime ara verilmesinin ardından başta üniversitelerin dil öğretim merkezleri olmak üzere halk eğitim merkezlerinde, mülteciler ile sığınmacılara yönelik açılan resmi kurslar ve yabancılar için açılan özel kurslarda Türkçenin yabancılar bilgisayar destekli uzaktan eğitim yoluyla öğretimine geçilmek durumunda kalmıştır. Yurt dışında Millî Eğitim Bakanlığı¹, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, YÖK² gibi resmî kurumlara bağlı birçok öğretici, yurt dışında Türkçe öğretimi hizmeti vermektedir. Türkçenin yurt dışında öğretildiği yerlerde de yabancılar Türkçe öğretimi, büyük oranda uzaktan eğitime geçmek durumunda kalmıştır.

Sağlık konusundaki ani gelişmeler karşısında yabancı dil olarak yurt içinde ve yurt dışında Türkçe öğretimi yapan birçok kurum-kuruluş sürece hazırlıksız yakalanmış, öğretmenlerin ve öğrencilerin hazırbulunuşluğuna, alt yapı eksikliklerine bakılmaksızın uzaktan eğitime geçilmesi birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Yıldırım’ın da dediği gibi “Bu süreçte kazanılan deneyimlerin değerlendirilmesi, ilerleyen dönemlerde yüz yüze eğitimde teknolojiyi daha etkili kullanmak, yüz yüze-çevrim içi bir arada harmanlanmış

¹ Yurt dışında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okutmanlar ve öğretmenler aracılığı ile gerek yabancı üniversitelerin Türkoloji ya da filoloji bölümlerinde gerekse açılan dil merkezlerinde ve okullarda yabancılar Türkçe öğretimi verilmektedir.

² “Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi” ve “Ahmet Yesevi Üniversitesi” gibi ikili anlaşmalarla açılmış YÖK’e bağlı kurumlar.

eğitim çalışmalarını derslerin olağan parçası haline getirmek ve acil bir durumda uzaktan eğitim-öğretime hazır olmak şeklinde üç ana doğrultuda yapılabilir.” (2020, s.10). Zorunlu olarak başlayan uzaktan eğitim sürecinin şu an olumsuz gibi görünen tarafları olsa da sürecin iyi yönetilmesi hâlinde buradan elde edilen deneyimler, sonrasında daha başarılı eğitim modelleri için bir zemin hazırlayabilir.

Bu çalışmada küresel çapta yaşanan salgın nedeniyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde zorunlu ve hazırlıksız biçimde uzaktan eğitime geçilmesinin materyal kullanımı ve teknolojik alt yapı ile etkileşimin nasıl olduğu sorusuna cevap aranacaktır.

2. Araştırmanın Amacı:

Küresel iletişim imkânlarının artması, küresel eğitime imkân vermektedir. Küresel eğitim ihtiyacı da günümüz dünyasında en etkili olarak bilgisayar-internet destekli uzaktan eğitimle sağlanmaktadır. Daha çok geleneksel eğitime yardımcı olarak görünen uzaktan eğitim sistemi, COVID-19 salgını ile birlikte artık geleneksel eğitimi destekler yardımcı bir seçenek olmaktan çıkmış, zorunluluk olarak birçok ülke gibi Türkiye’de de uygulanmaya konmuştur. Bu durum şimdilik geçici bir süreç gibi görünse de koşulların normale dönmesinin ardından uzaktan eğitim, önceki döneme kıyasla eğitimde daha öncelikli bir yere sahip olacaktır.

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitimle yabancılara Türkçe öğretiminde öğreticilerin görüşlerinden yola çıkarak aşağıdaki sorulara cevap aramaktır:

1. Yabancılara uzaktan eğitimle Türkçe öğretimi alanında faaliyet gösteren öğreticiler, uzaktan öğretim sürecinde ne ölçüde hazırbulunuşluğa sahiptir?
2. Uzaktan eğitimle yabancılara Türkçe öğretimini olumsuz etkileyen teknolojik alt yapı sorunları var mıdır?
3. Öğreticiler kullandıkları eğitim platformu ile ilgili ne tür olumlu ve olumsuz görüşlere sahiptir?
4. Öğreticilerin uzaktan öğretim sürecinde kullandıkları materyaller ile ilgili tutum ve görüşleri nelerdir?

3. Araştırmanın Yöntemi:

3.1. Araştırmanın Deseni:

Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan eğitimle öğretiminde öğretmenlerin görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılan bu araştırma nitel olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırma; bir konu veya sorun üzerinde insanların bireysel görüşlerini alan, konu ve sorunlara bireysel bakış açısıyla yaklaşan bir araştırma yöntemidir. Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile tasarlanmıştır. “Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır.” (Şimşek ve Yıldırım, 2013, s. 83). Bu çalışmada COVID-19 küresel salgını sürecinde uzaktan eğitime geçilmesiyle materyal kullanımı ve teknolojik alt yapının “yabancılar Türkçe öğretimi” alanına etkileri bir durum olarak ele alınmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretiminde teknolojik alt yapı ve materyal imkânlarının Türkçe öğretimine olumlu ve olumsuz etkilerini tespit etmek ve sürece çözüm önerileri sunmak için yapılan bu çalışmada anket yoluyla veriler toplanmıştır. Anket, yurt içinde üniversiteler bünyesinde faaliyet gösteren dil merkezleri, YÖK’e bağlı Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Ahmet Yesevi Üniversitesi ile birlikte MEB nezdinde yurt dışında öğretmen ya da okutman kadrosunda yabancılar uzaktan eğitimle Türkçe öğreten öğretmenlere duyurulmuştur. Sahada yurt içinde ve yurt dışında görev yapan 89 öğretici, gönüllülük esasıyla anket sorularını cevaplamış çalışmaya katkı sunmuştur.

Araştırmaya katılan 89 öğreticinin 52’si (%57,5) yurt dışında, 37’si (%42,5) yurt içinde görev yapmaktadır. Katılımcıların bu dağılımı, uzaktan eğitim süreciyle ilgili çalışmada hem yurt dışı hem de yurt içindeki durumu ölçme fırsatı sunmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada alan araştırmalarında sıklıkla kullanılan veri toplama araçlarından “anket” uygulanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan eğitimini konu alan bu çalışma hem yurt içindeki hem

yurt dışındaki öğreticileri kapsayan geniş bir araştırma sahasına sahip olduğundan veriler, dijital anket formu ile toplanmıştır.

Çalışmada öncelikle nelerin ölçölmek istendiğine karar verilmiş, araştırma içeriğine uygun anket soruları hazırlanmış; hazırlanan sorular, alanın uzmanı kişilere kontrol ettirilmiştir. Anket, küçük bir kontrol grubu üzerinde test edildikten sonra sorulara son şekli verilerek saha araştırmasına başlanmıştır.

Araştırma grubuna çoğunluğu çoktan seçmeli kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formu uygulanmıştır. Bunun yanı sıra açık uçlu sorularla katılımcılara serbest fikirlerini sunma imkânı verilmiş, böylelikle araştırmacıların sunduğu ön kabullerden sıyrılmaya fırsatı tanınmıştır.

Araştırma için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan 26.01.2021 tarih ve 31 sayılı etik kurulu kararı alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri tema ve alt temalara ayrılarak incelenmiş, anket sonuçlarından elde edilen bulgular tablo ve grafiklere dönüştürölerek sayısal veriler hâline getirilmiştir. Bu sayısal veriler bazen ham olarak sunulmuş bazen de değişkenler arasında ilişki aramak için kullanılmıştır. Elde edilen bulgular “çalışma grubuna yönelik bulgular” “öğreticilerin teknolojik alt yapılarına yönelik bulgular”, “öğreticilerin materyal kullanımına yönelik bulgular” olmak üzere üç ana tema altında ele alınmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

4. Bulgular ve Yorum:

Araştırmanın bu kısmında araştırma kapsamında toplanan çalışma grubuna ait bulgular ve çalışma grubunun uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini içeren verilerle ilgili bulgular yorumlanarak verilmiştir.

4.1. Çalışma Grubuna Yönelik Bulgular:

Yaşı	Sayı	YTÖ ³ tec.	Sayı	Eğitim d.	Sayı	Görev y.	Sayı	Önceden UE ⁴ te.	
20-30	17	1-5 y.	55	Lisans	8	Yurt içi	37	Evet	36
31-40	45	6-10 y.	17	Y. Lisans	49	Yurt dışı	52	Hayır	53
41-50	20	10 y. çok	17	Doktora	32				
50 üst	7								

Yukarıdaki grafik incelendiğinde gerek yurt içinde gerek yurt dışında YTÖ alanında çalışan öğretmenlerin %74'lük (62 kişi) kısmının 40 yaş altı, %24'lük (20 kişi) kısmının 41-50 yaş aralığında, %2'lik (7 kişi) kısmının ise 50 yaş üstü olduğu görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçeye olan ilginin artmasıyla üniversiteler bünyesinde açılan Türkçe öğretim merkezlerinin sayısındaki artış, gençlerin bu alanda istihdam edilmelerinin önünü açmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin YTÖ alanındaki iş tecrübeleri incelendiğinde öğretmenlerin %62'lik (55 kişi) çoğunluğunun henüz 1-5 yıl arası tecrübeye sahip oldukları görülür. Öğreticilerin %19'luk (17 kişi) kısmının 6-10 yıl, %19'luk (17 kişi) kısmın ise 10'yılın üzerinde bir tecrübeye sahip oldukları gözlenmektedir. 40 yaş altı öğretmenlerin oranıyla 1-5 yıl arasında tecrübeye sahip öğretmenlerin oranında bir bağlantı görülmektedir.

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer önemli veri ise çalışma grubundaki öğretmenlerin öğretim durumlarıdır. Çalışmada yer alan öğretmenlerin %55'i (49 kişi) yüksek lisans, %36'sı (32 kişi) doktora, %9'luk (8 kişi) kısmı lisans mezunudur. Veriler, YTÖ alanına yönelmiş birçok öğreticinin lisans eğitimiyle yetinmeyip lisansüstü eğitimlerle kendilerini yetiştirmeye devam ettiklerini göstermektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan eğitimi sadece yurt içinde değil Manas Üniversitesi, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Yunus Emre Enstitüsü Kültür Merkezleri, Maarif Vakfı eğitim kurumları gibi Türkiye Cumhuriyetine bağlı resmî kurumlar ile başka ülkelere ait kurumlarda yine Türkiye Cumhuriyetinin görevlendirdiği öğretmenler aracılığıyla yurt dışında da sürdürülmektedir. Araştırma için hazırlanan anket yurt içindeki ve yurt dışındaki kurumlarda duyurulmaya çalışılmış böylece araştırma Türkiye ile sınırlı kalmamıştır. Çalışmaya yurt dışından 52 öğretici ile yurt içinden 37 öğretici katkı sunmuştur.

³ Yabancılarla Türkçe Öğretimi

⁴ Uzaktan eğitim tecrübesi

Bu anket çalışmasından elde edilen verilerle başka çalışmalarda öğretmenlerin uzaktan eğitimle ilgili görüş ve tutumlarında görev yerlerinin etkilerine yönelik çıkarımlar yapmak da mümkün olacaktır.

4.2. Öğreticilerin Teknolojik Alt Yapılarına Yönelik Bulgular:

Uzaktan eğitim süreci teknoloji tabanlı bir eğitim sistemi olması sebebiyle teknolojik alt yapının yeterliliği eğitimin kalitesini de etkileyecektir. “Kaliteli bir uzaktan eğitim hizmeti için, donanım gereklerinin tam olması yeterli olmadığından, bu hizmeti verecek üniversitelerde, teknik donanım dışında birtakım düzenlemeler gerekir.” (Toker Gökçe, 2008, s.6). Tek başına teknik donanım eğitimin kalitesi için yeterli olmasa da teknoloji tabanlı uzaktan eğitim sürecinde teknolojik alt yapının yeterliliği eğitim kalitesinin sağlanmasında büyük öneme sahiptir.

Bu bölümde araştırma grubundaki katılımcıların teknik alt yapı imkânlarına yönelik sorular sorulmuş, bu süreçte teknik alt yapı konusunda kurumlarından destek alıp almadıkları, kendi imkânları ile alt yapı temin edip etmedikleri, kullandıkları uzaktan eğitim platformu ve platformlarının olumlu ve olumsuz taraflarına yönelik sorular yöneltilmiştir.

4.2.1. Teknolojik Alt Yapı Temini:

Ankette katılımcılara “Varsa kurumunuz, uzaktan eğitimi desteklemek amacıyla üretilmiş güncel cihaz, eğitim platformu, program vb. temin etti mi?” sorusu yöneltilmiş, ayrıca “Evet” seçeneğini işaretleyenler için bu desteğin ne olduğuna yönelik açık uçlu cevaplama seçeneği aktifleştirilmiştir. Katılımcıların 47’si (%53) kurumlarından alt yapı desteği aldıklarını ifade ederken 42 kişi (%47) destek almadıklarını belirtmiştir. Verilen cevaplar neticesinde “Evet” ve “Hayır” diyenlerin sayılarının yakın olduğu, sahadaki öğretmenlerin yaklaşık yarısının kurumlarından alt yapı desteği görmeyip kendi imkânları ile süreci yürüttükleri gözlemlenmiştir.

Üniversitelerden alt yapı desteği aldığını söyleyen katılımcıların açık uçlu cevapları incelendiğinde bazı üniversitelerin “Microsoft Teams, Zoom...vb.” platformların üst sürümlerini satın aldıkları; z-kitap, dijital kitap, dijital tablet gibi uzaktan eğitimi kolaylaştırıcı materyaller temin ettikleri ifade edilmiştir. Ayrıca verilen cevaplardan hareketle bazı üniversitelerin uzaktan eğitim alt yapılarını güncelleyerek materyal yüklemeye, daha kolay ölçme değerlendirme

yapmaya ve e-ders vermeye imkân sağlayan yenilikler yaparak uzaktan eğitim sürecini kaliteli hâle getirmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır.

Katılımcıların, teknolojik alt yapılarını geliştirmeye yönelik bireysel bir girişimde bulunup bulunmadıkları ile ilgili katılımcılara “Siz kendi imkânlarınızla, uzaktan eğitim sürecini desteklemek amacıyla üretilmiş güncel cihaz, eğitim platformu, program vb. temin ettiniz mi?” sorusu yöneltilmiş; bu soruya da “Evet”, “Hayır” seçeneklerinin haricinde “Evet” diyenlere açık uçlu cevap hakkı tanınarak bu konuda ayrıntılı bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan 51 kişi (%57) “Evet” diyerek kendi imkânlarıyla teknolojik alt yapılarını geliştirmeye çalıştıklarını ifade ederken 38 katılımcı (%43) bu soruya “Hayır” yanıtı vermiştir. “Evet” cevabı veren 15 katılımcı temin edilen alt yapının ne olduğu ile ilgili açık uçlu soruyu cevapsız bırakmıştır. Açık uçlu soruya verilen cevaplar arasında 5 kişi yeni bilgisayar, 3 kişi tablet temin ettiğini, 1 kişi daha güçlü bir internet paketi satın aldığını belirtmiştir. Ayrıca bazı katılımcılar eğitim platformları yanında materyal hazırlamaya imkân veren uygulamaların ücretli ya da ücretsiz sürümlerini temin ettiklerini ifade etmişlerdir.

Çalışmasında UNESCO (2020g) raporuna yer veren Can, UNESCO (2020g)'nin, COVID-19 pandemisi nedeniyle eğitim sistemlerinin uzaktan eğitimde yaygın olarak kullandıkları bazı stratejilerin herkes için daha kaliteli ve eşit bir eğitim fırsatı sağlayabilmesi için “teknolojik hazırlık, içerik hazırlığı, pedagojik hazırlık ile izleme ve değerlendirme hazırlığı” olmak üzere dört alanda hazırlık yapılmasını önerdiğini aktarır (2020, 16). Görüldüğü üzere uzaktan eğitim sürecinde teknolojik hazırlığın tamamlanmış olması öğretim süreci için gerekli en temel ihtiyaçlar arasında yer almaktadır. Gilani (2020), öğrenmenin kalitesinin büyük ölçüde dijital erişim seviyesine ve kalitesine bağlı olduğunu belirtir (Akt. Can, 2020, s.13).

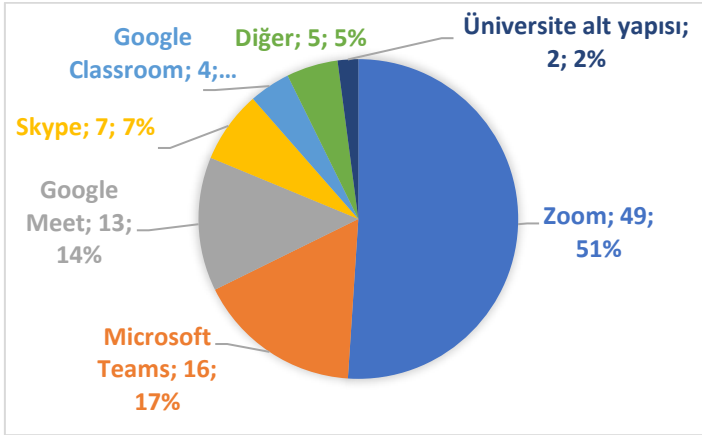
4.2.2. Kullandıkları Platform ve Memnuluk Dereceleri:

Bazı kurumlar öğreticilerin eğitim platformlarından daha üst düzeyde yararlanmalarını sağlamak için platformların üst sürümlerini temin ederek öğreticilerin kurumsal kimlikleri ile bu platformlardan yararlanmalarına imkân sağlamıştır. Bazı kurumlarda ise öğreticilere bu alt yapı desteği verilmediğinden öğreticiler kendileri bu platformların üst sürümlerini satın alarak uzaktan eğitim sürecini sürdürmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde “Süreçte kullandığımız sanal ‘uzaktan eğitim platformu’ aşağıdakilerden hangisidir?” sorusu yöneltilerek

öğreticilerin kullandıkları uzaktan eğitim platformunun ne olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Verilen cevaplara göre bazı öğretmenler uzaktan eğitim derslerini birden fazla eğitim platformu üzerinden yürütmektedirler.

Kullanılan eğitim platformu ile ilgili açık uçlu soru sorulduğundan katılımcılar kullandıkları birden fazla platformu ankette belirtebilmişlerdir. Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda kullanılan eğitim platformları şu şekildedir: 49 katılımcı Zoom; 16 katılımcı Microsoft Teams, 13 katılımcı Google Meet, 7 katılımcı Skype, 4 katılımcı Google Classroom, 5 katılımcı ise diğer farklı platformların adlarını ifade etmişlerdir. 2 katılımcı ise üniversitenin kendi uzaktan eğitim platformunu kullandıklarını belirtmişlerdir. Sayılardan da anlaşıldığı üzere öğretmenler arasında en çok tercih edilen eğitim platformu Zoom olmuştur. Microsoft Teams kullanan 6 katılımcı, Google Classroom kullanan 3 katılımcı, Zoom kullanan 1 katılımcı kullandıkları bu programların üniversite tarafından temin edildiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların kullandıkları eğitim platformu ile ilgili dağılım şu şekildedir:

Şekil 1: Kullanılan Eğitim Platformu

Çalışma kapsamında öğretmenlere kullandıkları eğitim platformu ile ilgili düşüncelerine yönelik sorular da yöneltilmiştir. “Kullandığımız uzaktan eğitim platformunun ‘olumlu’ yönleri nelerdir?” sorusunda katılımcılara birden fazla cevap işaretleme olanağının yanında şıklara “diğer” seçeneği eklenerek bu soruya

şıklarda yer almayan kendi görüşlerini de ekleme fırsatı sunulmuştur. Yine benzer şekilde “Kullandığımız uzaktan eğitim platformunun ‘olumsuz’ yönleri nelerdir?” sorusunda katılımcılara “diğer” seçeneği sunularak kendi görüşlerini de ifade etme imkânı verilmiştir.

Öğreticilere kullandıkları platformun olumlu ve olumsuz tarafları ile ilgili “katılımcı sayısı”, “oturma süresi” ve “sistemli şekilde dosya paylaşımı” şeklinde üç seçenek sunulmuştur. Ek olarak “diğer” seçeneği ile katılımcıların özgün fikirlerine de ulaşılmıştır. Kullanılan platformun olumlu tarafları sorulduğunda kullandıkları eğitim platformunda 69 öğretici (%77.5) “katılımcı sayısını”, 58 öğretici (%65.1) “oturma süresini”, 63 öğretici (%70.7) “sistemli dosya paylaşımını” yeterli olarak belirtmiştir. Kullanılan platformla ilgili olumsuz görüşler sorulduğunda ise 8 öğretici (%8.9) “katılımcı sayısını”, 34 öğretici (%38.2) “oturma süresini”, 24 öğretici (%26.9) “sistemli dosya paylaşımını” yetersiz olarak ifade etmişlerdir.

“Diğer” seçeneğini işaretleyen öğretmenler incelendiğinde kullanılan eğitim platformunun olumlu taraflarına ek olarak 8 katılımcı kendi özgün fikirlerini de ankette ifade etmişlerdir. Eğitim platformunun olumsuz tarafları ile ilgili öğretici görüşlerinde ise kendilerine sunulan üç şıkla yetinmeyen 21 katılımcı kullandıkları platformla ilgili diğer olumsuz görüşleri de anket cevaplarına eklemişlerdir.

Kullandıkları eğitim platformu ile ilgili olumlu görüşlerde anket seçeneklerine ek olarak verilen cevaplar⁵:

- Herhangi bir bağlanma sıkıntısı yapmıyor.
- Kamera ve mikrofon kolaylığı.
- Bağlantı gücü iyi.
- Kullanımı kolay, yaygın.
- Anlık mikrofon ve kamera bağlantısı imkânı sağlıyor, whiteboard gibi çok faydalı bir uygulamaya sahip.
- Öğrencileri ödevlendirme, ödevleri kontrol etme, test yapma konularında kolaylık sağlıyor.

⁵ Katılımcıların cevapları değiştirilmeden verilmiştir.

- Katılımcıları istediğim sayıda odalara ayırıp grup çalışması-canlandırma-sözlü iletişim becerileri etkinlikleri yaptırabiliyorum.
- Yaygın erişilebilir bir platform.

Kullandıkları eğitim platformu ile ilgili olumsuz görüşlerde anket seçeneklerine ek olarak verilen cevaplar⁶:

- Ses dosyası ya da sesli video kullanmadığımız için dinleme becerisine yoğunlaşmış imkânsız oldu.
- Pdf paylaşımı zor, ekranda işlem yapamıyoruz.
- Ekran paylaşımı esnasında öğrencilerin hepsini aynı anda göremiyorum.
- Ölçme değerlendirmeye dönük alt yapısı yetersiz.
- İnternet kaynaklı problemler ve paylaşım problemleri var.
- Tüm kameralar açık olduğunda sürekli netten düşme.
- Ses dosyalarının paylaşımı konusunda zorluk yaşanmakta.
- Ders esnasında eşzamanlı olarak öğrencilerin de oturum açabilmesi.
- Kayıt dışı katılımcı giremiyor.
- Ekran paylaşımı.
- Olumsuz yönü öğrenciye uzak olması.
- İnternetle alakalı problemler.
- Tahta fonksiyonlu bir araç yok.
- Yüz yüze kadar verimli olmuyor.
- Video kaydetme işlemi.
- İnternet ağı sınırı.
- Platformu kullanırken etkileşimli kitaplardaki etkinliklerin kontrolü sadece düzenleyici ya da sunucu (paylaşımı yapan) tarafından yapılıyor. Öğrencinin örnekleri doğru yapıp yapmadığını kontrol etmek zor. Karşılıklı etkileşim yalnızca platformun kendi tahta sisteminde kullanılıyor. Kendi tahta sistemi de oldukça kullanışsız. Etkinlikleri yeniden yazmak vs. gerekiyor.
- Olumsuz yönü henüz tüm olanakları herkesin yeterli düzeyde benimsememesi.

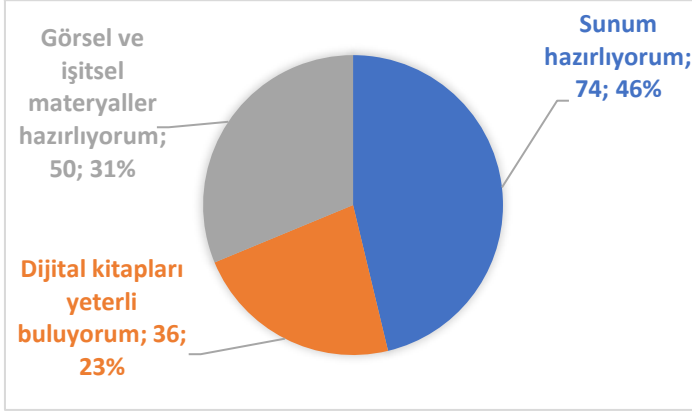
⁶ Katılımcıların cevapları değiştirilmeden verilmiştir.

- Bağlantı sorunu.
- Ses veya görüntü dosyalarında sıkıntı olabiliyor.
- Yüz yüze etkileşimin yerini tutmuyor.

Yukarıdaki görüşlerin haricinde 11 öğretici (%22) kullandığı eğitim platformuyla ilgili bir problem yaşamadığını belirtmiştir. Bu durum geriye kalan %78’lik öğreticinin kullandığı platformlarla ilgili az da olsa sorunlar yaşadığını göstermektedir.

4.3. Öğreticilerin Materyal Kullanımına Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlere “uzaktan eğitimde ek materyal kullanımı” ile ilgili görüşleri sorulmuş “Sunumlar hazırlıyorum”, “Dijital kitapları yeterli buluyorum”, “Görsel ve işitsel algıya yönelik dijital, interaktif materyaller hazırlıyorum” seçenekleri sunulmuş; ek olarak açık uçlu sorularla hazırladıkları materyalin ne olduğunu belirtme fırsatı verilmiştir.

Şekil 2: Ek Materyal Kullanımı

Ankete katılan 89 kişiden 15’i (%17) “derslerimde sunumlar hazırlıyorum” seçeneğini işaretlemeyenken 74 kişi (%83) “derslerimde sunumlar hazırlıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Araştırmaya katılan 36 kişi (%23) “dijital kitapları yeterli buluyorum” demiştir. Bu 36 öğreticiden 2’si “dijital kitabın” yanında “görsel işitsel materyaller hazırladığımı”, 11’i “dijital kitaplara” ek olarak “sunumlar hazırladığımı”, 15’i ise “dijital kitaplara” ek olarak “sunum hazırlıyorum”, “görsel ve işitsel materyaller hazırlıyorum” seçeneklerini de işaretlemiştir. 8’i ise dijital kitap kullanmanın dışında başka bir beyanda bulunmamıştır.

Öğreticilerin 50'si “görsel ve işitsel materyaller hazırlıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Kendi işitsel ve görsel materyalini hazırlayan öğretmenlere bu materyallerin neler olduğu açık uçlu olarak sorulmuştur. “Kendi materyalimi hazırlıyorum” diyen 50 öğreticinin 33'ü bu açık uçlu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Verilen cevaplarda öğretmenler “animasyon; fotoğraflar; kendi dijital videolarımı ve oyunlarımı; ses dosyaları, videolar; Telegram ve Instagram kanalları açarak burada işitsel görsel materyallerimi paylaşıyorum; afişler bulmacalar, oyunlar; canva, poll everywhere, vocaro; kısa animasyonlar, kahoot, quizlet; konu ile ilgili fotoğraflar, resimler; video; radyo tiyatroları, kısa filmler; resimli kartlar; ses dosyaları, videolar, ders notları; sesli öyküler, Pdf formatında görsel öyküler, fotoğraf-resim destekli sözcük öğretimi araçları, kısa film, video, kısa belgesel; video; videolar, fotoğraflar gibi çeşitli görseller; çizgi film, animasyon, karikatür⁷” şeklinde, hazırladıkları materyaller hakkında bilgi vermişlerdir.

Sonuç ve Öneriler:

Dünyanın sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olduğu düşünüldüğünde, bu değişimlerden eğitimin de payını almaması beklenemez. Bilişim ve teknoloji çağı olarak nitelendirilen yirmi birinci yüzyılda eğitim de dijital çağa ayak uydurmuş, teknoloji alt yapısının gelişmesi ile birlikte internet tabanlı uzaktan eğitim imkânları da hızla gelişmiştir. Başlarda asenkronize bir biçimde mektupla başlayan uzaktan eğitim serüveni günümüzde internetin yaygınlaşması ile birlikte internet tabanlı senkronize bir yapıya bürünmüştür. Senkronize olarak yapılan uzaktan eğitimin hem öğretmenler hem de öğrenciler için birçok avantaja sahip olduğu muhakkaktır.

COVID-19 küresel salgını tüm dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de hazırlıksız yakalamış; ekonomi, ulaşım, eğitim, sanat, sosyal ve kültürel yaşantı vb. birçok alan salgından olumsuz etkilenmiştir. Salgının önüne geçilmesi için sosyal mesafenin korunması gerektiğinden eğitim kurumlarında yapılan yüz yüze eğitimin yerini uzaktan eğitim almaya başlamıştır. Küresel salgın süreciyle birlikte uzaktan eğitime geçilmesi dijital teknoloji tabanlı eğitim sürecini

⁷ Tırnak içinde verilen bu görüşler katılımcıların cevapları değiştirilmeden makaleye eklenmiştir. Farklı kişiye ait cevaplar noktalı virgülle birbirinden ayrılmıştır. Burada benzer cevaplar tekrarlınsa da farklı katılımcıya ait olması sebebiyle yeniden yazılması tercih edilmiştir.

hızlandırmıştır. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitime destek iken bu salgından sonra bazı yönleriyle yüz yüze eğitiminin önüne geçecek gibi görünmektedir. Zorunluluğun verdiği yaptırımla gerek öğretmenler gerek öğrenciler uzaktan eğitime direnç gösterebilirler de adapte olmak durumunda kalmışlar, bu durum her iki tarafın bilişim okuryazarlığını geliştirmesine imkân sağlamıştır. Baştaki direnç kırılmış, “Bu işi daha iyi nasıl yaparız?” noktasına doğru bir geçiş başlamıştır. Bunda zorunlu hâlin kısa sürmeyeceğinin anlaşılması da etkili olmuştur.

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçenin uzaktan eğitimle öğretiminde öğretmenlerin içinde buldukları durum, kurumlarından aldıkları teknolojik alt yapı desteği, kendilerinin temin ettikleri alt yapı, kullandıkları eğitim platformları, bunlardan memnurluk dereceleri, uzaktan eğitim sürecinde yöneldikleri materyaller ile ilgili hususlarda öğretmenlerin görüşleri incelenmiş; durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Uzaktan eğitim sürecinin sağlıklı yürütülebilmesi *teknolojik hazırlık, içerik hazırlığı, pedagojik hazırlık* gibi birçok etkene bağlıdır. Zorunlu ve ani olarak ortaya çıkan uzaktan eğitim süreci zaten gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin pedagojik hazırlığına müsaade etmemiş, her iki taraf da kendini uzaktan eğitim sürecinin içinde bulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %60'ı (53 kişi) küresel salgından önce uzaktan öğretim deneyimine sahip olmadığını belirtmiştir. Yeni teknolojilere yatkınlıkta yaş faktörü de etkilidir. Bilgisayar çağı içerisinde yetişen genç neslin dijital okuryazarlıkta daha ileri düzeyde olması ve bilgisayar teknolojilerine daha yatkın olması beklenebilir. Son dönemlerde sosyal, kültürel, ekonomik, küresel, politik birçok etkenin de tesiriyle Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimine ilgi artmıştır. Birkaç üniversitede bulunan Türkçe öğretim merkezleri günümüzde bütün üniversiteler bünyesinde açılmaya başlanmıştır. Ayrıca Suriye iç savaşı nedeniyle Türkiye'ye zorunlu göç eden Suriyelilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçları da yabancılara Türkçe öğretiminin yaygınlaştırılmasını gerekli kılmıştır. Bu da genç mezunların YTO alanına yönelmelerine zemin hazırlamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşla ilgili cevapları incelendiğinde YTO alanında çalışan öğretmenlerin %74'lük (62 kişi) büyük bir çoğunluğunun 40 yaş altı öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Yaş ile yeni teknolojilere yatkınlık arasında bağıntı olduğu varsayımından hareketle bilgisayar çağı içerisinde doğan neslin bilgisayar-internet tabanlı uzaktan eğitim sürecine uyumunun daha çabuk olacağı

düşünülebilir. Tabii bu çıkarımda kişisel yatkınlık, tecrübe gibi başka faktörlerin de rolü göz önünde tutulmalıdır.

Teknolojik tabanlı uzaktan eğitimde başarı teknolojik hazırlık ve alt yapıya da bağlıdır. Teknolojik alt yapı dendiğinde ise güçlü bir internet alt yapısı; internete rahat girilebilecek bilgisayar vb. iyi bir teknolojik cihaz; uzaktan eğitime uygun, kullanımı ve temini kolay çevrimiçi eğitim platformu ilk akla gelen hususlardır. Öğreticilerin açık uçlu sorulara verdiği cevaplar incelendiğinde gerek öğrencilerin gerekse öğrencilerin bir takım alt yapı problemleri ile karşılaştıkları görülmektedir. Sadece öğrencilerin teknolojik alt yapılarının güçlü olması yetmemekte, karşılıklı iletişim içerisinde sağlıklı bir öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin de alt yapıya dayalı (cihaz temini, güçlü güvenilir internet vs) problemlerinin olmaması gerekmektedir. Dil edinimi etkileşimle gerçekleşir. Bu etkileşimin sağlıklı olabilmesi verici ve alıcının -yani öğretici ve öğrenci her iki tarafın- teknolojik donanımda yeterli hazırlığa sahip olması ile mümkün olabilir. Öte yandan tek başına teknolojik alt yapı da yeterli olmayacaktır. Her iki tarafın bu teknolojiyi kullanabilecek bilişim okuryazarlığına sahip olması da önemlidir. Araştırmadaki cevaplara bakıldığında uzaktan eğitim süreci ile birlikte kimi öğretmenler kurumlarından teknolojik alt yapı desteği alırken kimilerinin ise bu noktadaki eksikliği kendileri gidermek durumunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

Katılımcılara kullandıkları eğitim platformu sorulduğunda 49 öğreticinin (%55) Zoom uygulaması kullandıkları görülmektedir. Zoom kullanan katılımcıların eğitim platformu ile ilgili şikâyetlerine bakıldığında “oturum süresinin sınırlı olması” ile ilgili şikâyetler başı çekmektedir. Bu da birçok öğreticinin çalıştığı kurumların eğitim platformlarının sınırsız kullanım hakkı tanıyan üst sürümlerini temin etmemesinden ileri gelmektedir. Açık uçlu cevaplarda birkaç katılımcı kurumlarının eğitim platformları satın alarak kendilerine kurumsal mail adresleri ile erişim fırsatı sunduğunu belirtmişlerdir. Böylece eğitim platformundan kaynaklı sorunlar, kurumların aldığı küçük bir tedbirle en aza indirgenmiştir.

Sorulardan birisi de uzaktan eğitime uygun materyallerin temini konusudur. Uzaktan eğitim sürecine aniden geçilmek durumunda kalınması öğrencilerin de elini kolunu bağlamış, en azından sürecin başında öğrencilerin büyük bir kısmı muhtemelen uzaktan öğretime

uygun materyal sıkıntısı yaşamışlardır. Açık uçlu sorularda öğretmenler kullandıkları materyallerle ilgili birden fazla seçenek işaretleyebilmişlerdir. Verilen cevaplar içerisinde öğretmenlerin %83'lük (74 kişi) büyük bir çoğunluğu derslerinde sunumlar hazırladığını belirtmiştir. Katılımcılardan sadece 8'i dijital kitap haricinde başka materyal kullanımı beyan etmemiştir. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu dijital kitap haricinde derslerinde başka ek materyallerden de yararlandıkları anlaşılmaktadır. “Kendi görsel işitsel materyallerimi hazırlıyorum” diyen 50 katılımcının sadece 17'si açık uçlu olarak bu materyallerin ne olduğu konusunda bilgi vermiştir. Öte yandan kullandıkları eğitim platformu ile ilgili yaşadıkları sorunlarda bazı katılımcılar platforma görsel işitsel materyal yüklemekte sorunlar yaşadıklarını ifade etmektedir. Aslında materyallerin etkin kullanımı teknolojik alt yapının (sınırsız erişim hakkı olan kullanışlı eğitim platformu, hızlı güvenilir internet ağı, kaliteli cihaz temini vb) sağlamlığı ile de doğrudan ilgilidir. Örneğin 3 katılımcı “ses dosyalarının paylaşımında” sorunlar yaşadıkları bilgisini paylaşmaktadırlar. Ses dosyalarının paylaşımında zorluk yaşanması, dinleme-anlama becerisinde alt yapı kaynaklı sorunların olduğunu göstermektedir. Uzaktan eğitim sürecinde sorun sadece materyallerin temininde değil aynı zamanda alt yapının kalitesi ile de bağlantılı görünmektedir. Açık uçlu cevaplara bakıldığında öğretmenlerin bir kısmının Web 2.0 araçları ile kendi görsel işitsel materyallerini hazırlayacak yetkinliğe sahip oldukları anlaşılmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitimin henüz çok yeni olduğu göz önüne alınırsa uzaktan eğitime uygun dijital materyallerin yeterli sayıda olmadığı düşünülebilir. Bu durumda iş yine öğretmenlere düşmekte kendi dijital materyallerini hazırlayacak yetkinliğe sahip olması öğreticiden beklenmektedir.

Öneriler:

- Dil öğrenimi etkileşimi gerektiren bir süreç olduğundan uzaktan eğitimle Türkçe öğretiminde öncelikle teknik alt yapı sorunları ile ilgili tedbirler alınmalıdır. Gerek öğretmenler gerekse bağlı oldukları kurumlar bu süreç için her türlü teknik hazırlığı yapmalıdır.
- Sağlıklı bir iletişimin sağlanması için veri akışının öğretici cephesinde de öğrenci cephesinde de kaliteli olması beklenir. Bundan dolayı sadece öğretmenlerin değil öğrencilerin de

teknolojik alt yapı eksiklerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Uzaktan eğitim sürecinde veri akışı internet üzerinden sağlandığından ilk olarak hızlı ve güvenli internet ağının kurulması ve yaygınlaşması gerekmektedir. Bu konuda bireysel çaba yeterli olmayacaktır. Her bireyin hızlı ve güvenilir internete rahatça erişimine imkân veren formüller düşünülmeli bu konuda devletlerin desteği ve teşviki olmalıdır.

- Ayrıca teknik alt yapının hazırlanmasının yanında bilişim okuryazarlığı ile en azından bu teknolojinin nasıl kullanılacağı ile ilgili öğretici ve öğrencilere yönelik seminerler verilmelidir. Kurumların da desteğiyle öğretmenlerin teknolojik yetkinliklerinin artırılmasına yönelik her türlü tedbir alınmalıdır. Bilgisayar ve eğitim platformlarının kullanımına yönelik bilişim okuryazarlığı seviyesinin yükseltilmesinin ardından bunu içerik hazırlamaya yönelik hizmet içi seminerler takip etmelidir.
- Uzaktan eğitim sürecine aniden geçilmesi, dijital öğretime yönelik materyallerin hazırlanması için hazırlık yapılmasına fırsat vermemiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak kaliteli hazır materyallerin sayısı azdır. Bu da öğreticilerin işini zorlaştırmakta, kendi dijital materyallerini hazırlamalarını gerekli kılmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminin uzaktan eğitime kayması kullanılan ders materyallerinin de dijital hale dönüşmesine sebep olmuştur. Uzaktan eğitime uygun dijital materyallerin eksikliği de muhakkaktır. Bu konuda gerekli alt yapıya sahip Türkçe öğretim merkezleri ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar mevcut materyallerin çeşitliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmalı, dijital materyallerin sayı ve çeşitliliği hızla arttırılmalıdır. Bunların temini konusunda da resmî kurumlar Türkçe öğretim merkezlerine ve öğreticilere her türlü alt yapı desteğini sunmalıdır. Dijital materyallerin temininde yasal alımlar gerçekleşmeli, materyaller öğreticilerin kullanımına sunulmalı, materyallerin hazırlanması noktasında Türkçe öğretim merkezleri desteklenmelidir. Öte yandan öğreticilerin kendi materyallerini hazırlayabilmeleri için Web 2.0 araçları ve dijital materyal hazırlamaya yönelik hizmet içi eğitim kursları yaygınlaştırılmalıdır.
- Uzaktan eğitimle Türkçe öğretimi yapan kurumlar, öğreticilere her türlü alt yapı desteği vermelidir. Bu kurumlar ilk olarak

eğitim platformlarının üst sürümlerini satın alarak öğretmenlerin kullanımına sunmalıdır.

Kaynakça:

- Can, E. (2020). Coronavirüs (COVID-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, AUAAd 2020, 6 (2), 11-53.
- Can, N. ve Köroğlu, Y. (2020). COVID-19 Döneminde Yaygınlaşan Uzaktan Eğitimin Değerlendirilmesi ve Eğitim Emekçileri Açısından İncelenmesi. *Madde, Diyalektik ve Toplum*, 3 (4), 370-380.
- Gilani, I. (2020). Coronavirus pandemic reshaping global education system?. <https://www.aa.com.tr/en/education/coronavirus-pandemic-reshaping-global-education-system/1771350>
- İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. 4. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Toker Gökçe A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim. *D. Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-12.
- UNESCO (2020g). Distance Learning Strategies, What do we know about effectiveness? <http://www.unesco.org/COVID19EDwebinar>.
- Yıldırım, K. (2020). İstisnai Bir Uzaktan Eğitim-Öğretim Deneyiminin Öğrettikleri. *Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 1 (1), 7-15.